

Verdis Stiffelio i en fragmentarisk postdramatisk uppsättning

Giuseppe Verdi: Stiffelio
Naxos 2110590 [1 DVD]

I Parma, i **Verdis** hembygd ligger en av världens äldsta och mest fascinerande teaterbyggnader. Teatern byggdes på 1610-talet i ett stort arenaformat bollhus i den regerande fursten Farneses palats. Byggnaden gjordes om till en teater helt i trä med en enorm scen omgärdad av åskådarplatser längst väggarna. Teatern förstördes nästan helt i ett bombanfall under andra världskriget, men byggdes upp igen, dock utan den praktfulla barockinredningen. Resultatet blev ett av de vackraste och renaste scenrum man kan tänka sig. Man kan fråga sig varför det inte förrän nu har använts till uppförande av verk av traktens store son Giuseppe Verdi.

Vad det var som triggade Verdi att ge sig på en story som *Stiffelio*, en otrohetshistoria med en lutheransk präst i centrum, har diskuterats. Kanske kan ämnesvalet tillskrivas det faktum att Verdi i styckets kvinnliga huvudperson Lina såg många likheter med sin egen privata livssituation. Verdi levde ju öppet utan kyrkans välsignelse med **Giuseppina Strepponi**, som av omgivningen sågs som en "fallen" kvinna. Det som i sig skulle ha varit en ganska schablonartad otrohetshistoria får en oväntad knorr när gudsmannen som värtaligt predikar förståelse själv konfronteras med hustruns otrohet och senare krav på förlåtelse.

Vid de höstliga Verdi-festspelen 2017 har regissören **Graham Vick** tillsammans med scenografen **Mauro Tinti** och ljusdesignern **Giuseppe di Iorio** använt Teatro Farneses fantastiska scenrum till en ovanlig och radikal uppsättning, inte bara i förhållande till traditionella italienska operaförhållanden, utan överhuvudtaget. På det stora scengolvet har man byggt upp fyra rörliga scener som under föreställningen flyttas runt i olika kombinationer mellan vilka publiken fritt rör sig. I publiken utspelar sig också självständiga scener som stumt konkurrerar med sången. Uppsättningen är utpräglad erotisk, och mycket av handlingen tilldrar sig i enkla Ikea-liknande träsängar med väl använda påslakan.

Och sångarna är bra. I Parma föredrar man robusta, klangrika röster, inte alla gånger med det blodfattiga skönhetsideal som föredras på många håll. I gengäld tar man tillvara den självklara attacken och tydligheten i sångfraserna hos traktens store son. **Luciano Ganci** (*Stiffelio*) är definitivt en av Italiens främsta spintotenerer idag, kanske den allra bästa. Mexikanskan **Maria Katzarava** (Lina) - känd för operapubliken i Stockholm som Tosca och Aida - har en muskulös och bärig sopran som klarar både de dramatiska uttrycken och de virtuosa passagera. Inte lika skönsjungande men dock effektiv är **Francesco Landolfi**

som Stankar, Linas far. Tenoren **Giovanni Sala** är Raffaele, Linas förförare, här en tjusig hunk med välfriserat hipsterskäg som Lina fortfarande är påtagligt intresserad av trots sin djupa ånger inför äktenskapsbrottet. **Guillermo Garcia Calvo** leder Bolognaoperans kör och orkester kompetent, även om det oundvikligen blir en del slitningar mellan sångarna på de mobila spelplatserna och orkestern.

Det är alltså en fragmentarisk postdramatisk uppsättning; den som vill ha Verdiopera där man logiskt kan följa ett realistiskt-psykologiskt förlopp blir antagligen irriterad. Själv vill jag se mera av det senare vid den ärevörddiga Verdi-festivalen i Parma

Erik Graune

Giuseppe Verdi: Stiffelio

Teatro Farnese, Parma

Regi: **Graham Vick**

Scenografi och kostym: **Mauro Tinti**

Dirigent: **Guillermo García Calvo**

Orchestra & Coro del Teatro Comunale di Bologna

Stiffelio: **Luciano Ganci**

Lina: **Maria Katzarava**

Stankar: **Francesco Landolfi**

Raffaele: **Giovanni Sala**